

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Біологія лікарських рослин»

Ступінь вищої освіти -
Спеціальність 162 «Біотехнології та біоінженерія»
Освітня програма «Бакалавр»
Рік навчання 4, семестр 7
Форма навчання денна
Кількість кредитів ЄКТС 4
Мова викладання українська

Лектор курсу
Контактна інформація
лектора (e-mail)
Сторінка курсу в eLearn

к. с.-г. н., ст. викладач Дашенко Анна Валеріївна
тел. (044) 527-89-66
dannaval@ukr.net
<https://>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

(до 1000 друкованих знаків)

Метою дисципліни «Біологія лікарських рослин» є набути знань про біологію рослин, що застосовуються у лікарській практиці, особливості їхнього росту й розвитку, розмноження, хімічного складу та фізіологічного впливу на організм людини і тварин.

Завдання курсу полягає навчити студентів розпізнавати рослини за морфологічними ознаками, вивчити їхню назву та ареали поширення. Набути знання про особливості хімічного складу рослин, його залежності від умов зростання та фази розвитку, способи заготівлі та зберігання рослинної сировини. Сформулювати уявлення про фізіологічну дію рослинних засобів на організм людини.

Теоретичні аспекти дисципліни закріплюються на лабораторних заняттях. Біологія лікарських рослин охоплює вивчення запасів рослинної сировини, знайомство з технікою вирощування лікарських рослин введених у культуру, технікою заготівлі високоякісної сировини та її зберігання, а також формами лікарських засобів і їх застосування, правилами обліку лікарської сировини та природоохоронними заходами.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
7 семестр				
Модуль 1 «Вступ до біології лікарських рослин. Характеристика лікарських рослин. Рослини, як джерело лікарських засобів».				
Тема 1. <u>Вступ до біології лікарських рослин</u>	Лекції – 2 год Лабораторні – 2 год Самостійна робота – 2 год	Характеристика лікарських рослин. Історія терміну фітотерапія.	Рослини як головний ресурс природних лікарських засобів і їх застосування для забезпечення здорового і повноцінного життя людини.	Максимальний бал за л/р – 7; Максимальний бал за с/р – 7.
Тема 2. <u>Рослина, як джерело лікарських засобів.</u>	Лекції – 2 год Лабораторні – 2 год	Огляд лікувальних та	Розглянути морфологію лікарських	Максимальний бал за л/р – 7;

	Самостійна робота – 2 год	профілактичних лікарських рослин для підтримання здорового функціонування організму. Механізм функціональної дії рослинних препаратів на організм людини.	рослин. Їх роль на здорове існування організму.	Максимальний бал за с/р – 7.
Тема 3. <u>Вивчення рослин, які впливають на шлунково-кишковий тракт.</u>	Лекції – 2 год Лабораторні – 2 год Самостійна робота – 3 год	Вивчити та описати види і ботанічну характеристик у рослин, які поліпшують стан ШКТ, дати їх лікарську оцінку та застосування.	Основні принципи застосування лікарських рослин при захворюванні ШКТ. Особливості складання і використання зборів. Офіційні та неофіційні лікарські рослини, що використовуються для лікування захворювань ШКТ. Лікарські рослини, що збуджують апетит і стимулюють секреторну функцію травного каналу, протизапальні, обволікаючі, спазмолітичні, регенераторні, гіперкоагулювальні (кровоспинні) та такі, що регулюють шлункову гіперсекрецію. Особливості застосування лікарських рослин при захворюваннях	Максимальний бал за л/р – 7; Максимальний бал за с/р – 7.

			органів травлення.	
Тема 4. Рослини, які впливають на центральну нервову систему.	Лекції – 2 год Лабораторні – 2 год Самостійна робота – 2 год	Особливості росту, плодоношення, розмноження, накопичення фізіологічно активних сполук, інтродукції та застосування в медичній практиці.	морфолого – екологічна характеристика, фармакологічна дія на організм людини видів рослин: женьшеню, кавового дерева, лимонника китайського, елеутерокока колючого, родіоли рожевої, головатня звичайного, тирличу жовтого.	Максимальний бал за л/р – 7; Максимальний бал за с/р – 7.
Тема 5. Рослини з послаблюючою та в'язучою, кровоспинною дією.	Лекції – 2 год Лабораторні – 2 год Самостійна робота – 2 год	Вивчити біологію рослин з послаблюючою, в'язучою, кровоспинною дією.	Морфолого – екологічна характеристика, фармакологічна дія на організм людини видів рослин: барбарис звичайний, цмин пісковий, волошки сині, суниці лісові, кульбаба лікарська, пижмо звичайне, кмин звичайний. Особливості хімічного складу та фізіологічної дії і застосування рослин цієї групи. Аналіз жовчогінної дії інших рослин	Максимальний бал за л/р – 7; Максимальний бал за с/р – 7.
Навчальна робота				70
Модульний тест				30
Модуль II «Цукрознижуючі, протівірусні, вітамінні лікарські рослини»				
Тема 6. Цукрознижуючі лікарські рослини.	Лекції – 2 год Лабораторні – 2 год Самостійна робота – 2 год	Вивчити біологію рослин, що мають цукрознижуючу дію.	фармакологічна дія цукрознижуючих рослин на організм людини (якон, шовковиця, квасоля, топінамбур,	Максимальний бал за л/р – 7; Максимальний бал за с/р – 7.

			чорниця звичайна).	
Тема 7. Вітамінні лікарські рослини.	Лекції – 2 год Лабораторні – 2 год Самостійна робота – 2 год	Вивчити біологію рослин, що містять значні кількості вітамінів та рослинних олій	Фармакологічна дія на живі організми видів рослин(смородин а чорна, липа, лимон, цибуля ріпчаста, кропива дводомна, малина звичайна, софора японська, часник, проростки злаків, шипшина). Особливості фізіологічної дії, накопичення діючих речовин, заготівлі та застосування лікарських форм	Максимальн ий бал за л/р – 7; Максимальн ий бал за с/р – 7.
Тема 8. Біологія рослин з антивірусними, протипаразитарни ми та протипухлинними властивостями.	Лекції – 2 год Лабораторні – 2 год Самостійна робота – 3 год	Збереження та застосування цих рослин. Дотримання безпеки від передозуванн я рослинних препаратів.	Морфолого – екологічна характеристика, фармакологічна дія на живі організми видів рослин з антивірусними, протипаразитним и та протипухлинним и властивостями (латаття (глечики) жовте, пізноцвіт осінній, барвінок малий, гарбуз звичайний, цикламен, їжачник безлистий, далматська ромашка, лаванда, горіх волоський,	Максимальн ий бал за л/р – 7; Максимальн ий бал за с/р – 7.

			рицина, полин цитварний)	
Тема 9. <u>Жовчогінні лікарські рослини.</u>	Лекції – 2 год Лабораторні – 2 год Самостійна робота – 2 год	Вивчити жовчогінні рослини, їх біологія та застосування	Морфолого – екологічна характеристика, фармакологічна дія на організм людини видів рослин: барбарис звичайний, цмин пісковий, волошки сині, суниці лісові, кульбаба лікарська, пижмо звичайне, кмин звичайний. Особливості хімічного складу та фізіологічної дії і застосування рослин цієї групи. Аналіз жовчогінної дії інших рослин	Максимальний бал за л/р – 7; Максимальний бал за с/р – 7.
Тема 10. Отруйні і сильнодіючі рослини у терапії різних захворювань.	Лекції – 2 год Лабораторні – 2 год Самостійна робота – 2 год	Навчитися правильно розрізняти отруйні лікарські рослини, та раціонально їх використовувати.	Види отруйних лікарських рослин. Їх правильне застосування та зберігання.	Максимальний бал за л/р – 7; Максимальний бал за с/р – 7.
Тема 11. <u>Рослини, що застосовуються в косметології.</u>	Лекції – 2 год Лабораторні – 2 год Самостійна робота – 3 год	Застосування рослин у косметології, зокрема їхній вплив на шкіру й волосся.	Властивості лікарських рослин, вмісту в них хімічних речовин. Діючі речовини, що належать до різних груп органічних сполук — алкалоїдів, глікозидів, сапонінів, ефірних олій, органічних кислот, вітамінів, фітонцидів тощо	Максимальний бал за л/р – 7; Максимальний бал за с/р – 7.
Тема 12. <u>Основи заготівлі та розширення</u>	Лекції – 2 год Лабораторні – 2 год	Збирають перед початком або під час	Основне завдання при заготівлі рослин – це зберегти їх	Максимальний бал за л/р – 7;

<u>рослинної сировинної бази.</u>	Самостійна робота – 2 год	цвітіння рослини, коли до масового цвітіння перейшло не більше 25% квіток. Квітки Збирають залежно від строків цвітіння кожного виду рослин в період масового їх цвітіння, переважно до початку в'янення.	лікувальні властивості. Після спеціального сушіння лікарських рослин їх активні речовини залишаються в тій же кількості, що до обробки.	Максимальний бал за с/р – 7.
Тема 13. <u>Правильне зберігання рослинних зборів.</u>	Лекції – 2 год Лабораторні – 2 год Самостійна робота – 2 год		Охарактеризуйте правильний порядок зберігання лікарських зборів.	Максимальний бал за л/р – 7; Максимальний бал за с/р – 7.
Навчальна робота				70
Модульний тест				30
Навчальна робота				70
Модульний тест				30
Всього за 5 семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

<i>Політика щодо дедлайнів та перескладання:</i>	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
<i>Політика щодо академічної доброчесності:</i>	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Самостійні роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу та/або електронні джерела.
<i>Політика щодо відвідування:</i>	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків

90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано